



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 355/2016-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. januára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť spoločnosti SKP, k. s., Námestie SNP 74, Zvolen, zastúpenej spoločnosťou TOMÁŠ KOHÚT advokátska kancelária, s. r. o., Námestie SNP 74/28, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Tomáš Kohút, vo veci namietaného porušenia základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť zaručeného čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 vo výroku o odmietnutí uznesenia č. 1 prijatého na schôdzi veriteľov konanej 22. septembra 2014, ktorým navrhla ustanoviť správcu SKP, k. s., Hlavná 50, Prešov, z dôvodu, že neboli dôvody, aby schôdza veriteľov mohla o výmene správcu hlasovať, a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo spoločnosti SKP, k. s., podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť zaručené čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 vo výroku

o odmietnutí uznesenia č. 1 prijatého na schôdzi veriteľov konanej 22. septembra 2014, ktorým navrhla ustanoviť správcu SKP, k. s., Hlavná 50, Prešov, z dôvodu, že neboli dôvody, aby schôdza veriteľov mohla o výmene správcu hlasovať, p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 vo výroku o odmietnutí uznesenia č. 1 prijatého na schôdzi veriteľov konanej 22. septembra 2014, ktorým navrhla ustanoviť správcu SKP, k. s., Hlavná 50, Prešov, z dôvodu, že neboli dôvody, aby schôdza veriteľov mohla o výmene správcu hlasovať, z r u š u j e .

3. Spoločnosti SKP, k. s., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť spoločnosti SKP, k. s., trovy konania v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jej právneho zástupcu spoločnosti TOMÁŠ KOHÚT advokátska kancelária, s. r. o., Námestie SNP 74/28, Zvolen, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. marca 2015 doručená sťažnosť spoločnosti SKP, k. s., Námestie SNP 74, Zvolen (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť zaručeného čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014.

1. Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením zo 17. júna 2014 v konaní sp. zn. 30 K 31/2013 vyhlásil konkurz na majetok obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“), pričom za správcu ustanovil [REDAKOVANÉ].

Ustanovený správca zvolal prvú schôdzu veriteľov na 22. september 2014. Na nej bol uznesením schválený návrh na výmenu súdom ustanoveného správcu za sťažovateľa.

Okresný súd uznesením č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 odmietol predmetné uznesenie schôdze veriteľov, pretože podľa § 36 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“, v citáciách aj „ZKR“) *„neboli dôvody, aby schôdza veriteľov mohla o výmene správcu hlasovať“*. Okresný súd dôvodil, že *„prvá schôdza veriteľov zvolaná ustanoveným správcom... sa konala v deň, ktorý predchádzal prvému dňu určenému na konanie prvej schôdze veriteľov v zmysle ust. § 34 ods. 1 ZKR,... Súd pritom vychádzal zo skutočnosti, že prvá schôdza veriteľov sa má konať medzi pätnástym a dvadsiatym dňom od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok v zmysle ust. § 32 ods. 3 písm. a) ZKR, pričom táto lehota uplynula až dňa 08.09.2014 a nie dňa 07.09.2014. Následne mohol byť prvým dňom na konanie prvej schôdze veriteľov deň 23.09.2014 a nie deň 22.09.2014. Vzhľadom na podanie veriteľa [REDAKOVANÉ] a najmä veriteľa [REDAKOVANÉ] dospel súd k záveru, že konanie prvej schôdze veriteľov v deň, ktorý predchádzal prvému dňu určenému na jej konanie mohol mať vplyv na výsledok hlasovania na tejto schôdzi.“*

Uznesenie okresného súdu v spornom výroku napadli veritelia, ktorí sa zúčastnili schôdze veriteľov, za výmenu správcu hlasovali a podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ako jediní boli oprávnení odvolanie podať. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 CoKR 17/2014-855 z 9. decembra 2014 uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku potvrdil, keď sa stotožnil v plnej miere so závermi okresného súdu. Odvolacie uznesenie krajského súdu bolo v Obchodnom vestníku zverejnené 31. decembra 2014.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu tvrdí, že okresný súd konal „nad rámec svojej právomoci..., keď nepostupoval v súlade so zákonom a neustanovil do funkcie toho správcu, ktorý bol riadne zvolený na prvej schôdzi veriteľov, čiže neposkytol zákonom predpokladanú ochranu rozhodnutiu veriteľov v konkurze. Naopak, súd postupoval nad rámec svojej právomoci a uznesenie o výmene správcu prijaté na prvej schôdzi veriteľov odmietol, hoci zákon mu právomoc takto rozhodnúť nepriznáva.“.

Sťažovateľ poukazuje na znenie § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, z ktorého plynú dva okruhy dôvodov, keď konkurzný súd odmietne návrh schôdze veriteľov na výmenu správcu. Druhý z tam regulovaných okruhov (neboli dôvody, aby schôdza veriteľov mohla o výmene správcu hlasovať) použitý aj okresným súdom v napadnutom uznesení podľa názoru sťažovateľa dopadá len na návrhy schválené na ďalších schôdzach, nie na prvej schôdzi. Sťažovateľ zdôrazňuje, že 22. septembra 2014 sa „bez akýchkoľvek pochybností v konkurze vyhlásenom na majetok úpadcu konala prvá schôdza konkurzných veriteľov, a to bez ohľadu na to, či táto bola alebo nebola správcom zvolaná na zákonný termín.“. Podľa sťažovateľa „je hlasovanie o výmene správcu obligatónnym bodom programu prvej schôdze veriteľov. Na prvej schôdzi veriteľov je tak vždy potrebné hlasovať o výmene správcu. Z uvedeného dôvodu súd pri prijímaní rozhodnutia o výmene správcu na prvej schôdzi veriteľov neskúma, či v zmysle § 36 ods. 4 ZKR boli alebo neboli dôvody, aby mohla schôdza veriteľov o výmene správcu hlasovať...“.

Svoju argumentáciu sťažovateľ podporuje aj tvrdením, že „keby sme z akéhokoľvek dôvodu akceptovali záver prijatý prvostupňovým... súdom, že v prípade nesprávne zvolanej schôdze veriteľov nemožno hlasovať o výmene správcu, vytvoril by sa priestor na špekulácie, kedy by úmyselne každý správca zvolal prvú schôdzu veriteľov na termín, ktorý je v rozpore s ustanovením § 34 ods. 1 ZKR v záujme, aby sa na takej to prvej schôdzi nemohlo hlasovať o jeho výmene. Nakoľko na každej ďalšej schôdzi konkurzných veriteľov je možné hlasovať o výmene správcu iba za špecifických podmienok (§ 36 ods. 1 písm. a), b) a c) ), dochádzalo by tak k obchádzaniu zákona a k závažnému neodôvodnenému zásahu do základného práva konkurzných veriteľov, a to práva na prvej schôdzi veriteľov určiť, ktorý subjekt má v danom konkurze vykonávať funkciu správcu.“.

Napadnuté uznesenie okresného súdu je podľa sťažovateľa „*arbitrárne, v rozpore s právom na spravodlivý proces a právom na súdnu ochranu*“. Podľa sťažovateľa „*nemožno pritom poukázať na to, že by súd vo svojom rozhodnutí len vyslovil právny názor odlišný od právneho názoru sťažovateľa, nakoľko súd svojím rozhodnutím postupoval nezákonne, vydal nepredvídateľné a arbitrárne rozhodnutie, neposkytol legitímnu ochranu subjektívnemu právu účastníka konania, nepriznal účastníkovi konania procesné práva a rozhodnutie nedostatočne odôvodnil... Súd zároveň protizákonne zasiahol do práva sťažovateľa podnikat', nakoľko za výkon funkcie konkurzného správcu po prvej schôdzi veriteľov (do ktorej funkcie nebol sťažovateľ ustanovený výlučne z dôvodu nezákonného rozhodnutia súdu), patrí správcovi odmena predstavujúca % podiel na výťažku zo speňazenia majetku úpadcu.*“.

2. Ústavný súd podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 355/2016-12 z 31. mája 2016 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie, a to v časti namietaného porušenia označených základných práv a práva zaručeného dohovorom výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým tento odmietol uznesenie č. 1 prijaté na schôdzi veriteľov konanej 22. septembra 2014. Vo zvyšnej časti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

3. Následne ústavný súd 14. júla 2016 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke sťažnosti, na zaslanie dotknutého súdneho spisu a na stanovisko k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

4. Okresný súd doručil 9. augusta 2016 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o sťažnosti. K vecnej stránke sťažnosti po sumarizácii podstatných skutkových okolností i vlastných právnych názorov uviedol, že je „*absolútne nedôvodná jak vo veci postupu Okresného súdu Košice I v rámci svojej dohľadovej činnosti, ako aj vo výške finančného zadosťučinenia*“. Na podklade rekapitulácie časových okolností prípadu ďalej okresný súd dôvodí, že „*sťažovateľ sa domáha porušenia svojich práv*

*(ustanovenie za správcu podstaty) na nezákonne zvolanej prvej schôdzi veriteľov, z čoho je zrejmé, že z takto nezákonne zvolanej schôdze veriteľov nemožno prijímať ani ukladať žiadne práva ani povinnosti, ani prijímať žiadne rozhodnutia“. Nedôvodnou je podľa názoru okresného súdu i požiadavka sťažovateľa „vo veci finančného zadosťučinenia“, pretože „zámerne nevychádza z príslušných ustanovení ZKR a Vyhlášky MS SR č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z..., kde podľa príslušných ustanovení patrí správcovi podstaty odmena určená ako percento z výťažku (z predaja majetku úpadcu) a nie tak ako to uvádza sťažovateľ, že podľa súpisu majetku podstaty zverejnenú v obchodnom vestníku... by celkový nárok správcu podstaty predstavovala zákonnú odmenu zo speňaženého majetku podliehajúceho konkurzu sumu 542.384,16 eur s DPH.“.*

5. Vyjadrenie okresného súdu zaslal ústavný súd 15. augusta 2016 právnenému zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko.

6. V stanovisku doručenom ústavnému súdu 13. septembra 2016 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. K veci samej uviedol, že k argumentom použitým okresným súdom v jeho vyjadrení „*sme sa... vyjadrovali v rámci podanej sťažnosti...*“. Napriek tomu zdôraznil, že «*vykonávanie dohľadu nad činnosťou správcu súdom v zmysle § 41 ZKR v žiadnom prípade nezakladá právomoc súdu odmietnuť uznesenia prijaté na schôdzi veriteľov zvolanej na nesprávny termín tak, ako to uvádza OS Košice I. V rámci dohľadu môže konkurzný súd správcovi podávať stanoviská, žiadať od neho vysvetlenia a v tomto konkrétnom prípade ho mal v rámci dohľadu upozorniť na to, že zvolal schôdzu na nesprávny termín. V rámci dohľadu môže súd tiež odvolať správcu z funkcie, ak opakovane alebo závažne porušil ustanovenia ZKR. Zákon však nepriznáva súdu právomoc v rámci dohľadu odmietnuť uznesenie, ktoré bolo prijaté na prvej schôdzi veriteľov zvolanej včas (do 55 dní od vyhlásenia konkurzu), na to stanoveným subjektom... Uvedené vyplýva aj zo samotného slovného spojenia použitého priamo Okresným súdom Košice I („výkon dohľadu nad činnosťou správcu“), kedy uznesenia prijaté na schôdzi veriteľov nie sú činnosťou správcu, ale sú výsledkom hlasovania veriteľov, teda subjektov odlišných od*

správcu. V rámci výkonu dohľadu súdu nad činnosťou správcu môže súd vyvodzovať zodpovednostné následky vo vzťahu k správcovi za neplnenie povinností podľa ZKR, zákon súd však neoprávňuje z titulu dohľadu nad činnosťou správcu odmietat' uznesenia prijaté veriteľmi na schôdzi veriteľov z dôvodu, že sa pre porušenie povinnosti správcu zvoliť schôdzu na riadny termín konala táto o jeden deň skôr ako stanovuje zákon. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii presne vymedzuje právomoc súdu vo vzťahu k uzneseniam prijatým na schôdzi, a to možnosť ich odmietnutia (§ 36 ods. 4 ZKR) alebo zrušenia (§ 35 ods. 8 ZKR). V prejednávanom prípade nejde ani o jednu z uvedených situácií.».

Podľa sťažovateľa „následok, ktorý bol spôsobený tým, že sa prvá schôdza veriteľov konala o deň skôr ako to pripúšťa zákon, je podstatne menej závažný ako skutočnosť, že veriteľom bolo súdom odobrané právo hlasovať na prvej schôdzi veriteľov o výmene správcu, nakoľko ide o základné právo veriteľov v konkurze. Súd odobratie tohto práva nemôže sanovať tým, že o 4 mesiace neskôr umožní veriteľom hlasovať o výmene správcu za podmienok ako na prvej schôdzi, nakoľko zákon mu takúto právomoc nepriznáva (a zároveň to odporuje jeho vlastnému argumentu o tom, že prvá schôdza veriteľov – na ktorej jedinej možno bez splnenia dodatočných podmienok hlasovať o výmene správcu – je výlučne schôdza, ktorú správca zvolal na deň nie skorší ako 15. a nie neskorší ako 20. deň od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok). Súd teda uznesenie o výmene správcu prijaté na schôdzi konanie jeden deň pred zákonom stanoveným termínom považuje za neplatné, a vzápätí vymenuje správcu na základe uznesenia o výmene správcu prijatého na schôdzi konanej 4 mesiace po zákonom termíne (prijatého za rovnakých podmienok ako na prvej schôdzi). Aj z uvedeného je zrejmé, že argumentácia súdu a jeho vlastný postup si odporujú.“.

Sťažovateľ sa nestotožňuje ani s argumentáciou založenou na kritike neúčasti veriteľa [REDAKOVANÉ] na spornej schôdzi veriteľov. Poukazuje na to, že „oznam o zvolaní schôdze veriteľov bol v Obchodnom vestníku SR zverejnený 7 týždňov pred jej faktickým konaním a teda veriteľ mal dostatok času prispôbiť si program tak, aby sa na schôdzi mohol zúčastniť, resp. mal ostatok času upozorniť na nesprávne termín schôdze

*správcu, prípadne súd“.* Súčasne sťažovateľ upozorňuje, že by účasť tohto veriteľa na schôdzi „*neznamenala žiadny faktický rozdiel na výsledku hlasovania.*“.

V ďalšej časti svojho stanoviska sťažovateľ už len opakuje názory použité v sťažnosti. Na záver však modifikuje svoj sťažnostný petit, keď žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

*„1. Základné práva spoločnosti SKP, k. s., so sídlom Námestie SNP 74/28, 960 01 Zvolen, IČO: 44 915 691, a to právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivý súdny proces zaručené v Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podnikat' garantované Čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, Uznesením Okresného súdu Košice I, sp. zn. 30K/31/2014 zo dňa 02.10.2014, porušené boli.*

*2. Ústavný súd zrušuje Uznesenie Okresného súdu Košice I, sp. zn. 30K/31/2014 zo dňa 02.10.2014 a Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 09.12.2014, sp. zn. 2 CoKR/17/2014, ktorým Krajský súd potvrdil napadnuté rozhodnutie a vec vracia Okresnému súdu Košice I, aby v nej znovu konal a rozhodol.*

*3. Ústavný súd zrušuje Uznesenie Okresného súdu Košice I zo dňa 02.02.2015, sp. zn. 30K/31/2014, ktorým Okresný súd Košice I odvolal z funkcie správcu [REDACTED] a ustanovil do funkcie [REDACTED].*

*4. Okresný súd Košice je povinný poskytnúť SKP, k. s., so sídlom Námestie SNP 74/28, 960 01 Zvolen, IČO: 44 915 691 finančné zadosťučinenie vo výške 542.384,16 EUR.*

*5. Okresný súd Košice I je povinný nahradiť SKP, k. s., so sídlom Námestie SNP 74/28, 960 01 Zvolen, IČO: 44 915 691, trovy právneho zastúpenia.“*

Novoformulovaný petit sťažovateľ odôvodňuje záujmom „*dosiahnutia skutočnej ochrany porušeného práva a odstránenia následkov nezákonného rozhodnutia*“. Preto navrhuje zrušiť „*všetky ďalšie rozhodnutia Okresného súdu Košice I nadväzujúce (a vyplývajúce z porušenia práva sťažovateľa) na napadnuté rozhodnutie, týkajúce sa výkonu funkcie správcu, predovšetkým Uznesenie Okresného súdu Košice I zo dňa 02.02.2015, sp. zn. 30K/31/2014, ktorým Okresný súd Košice I odvolal z funkcie správcu [REDACTED] a ustanovil do funkcie [REDACTED]. V tejto súvislosti navrhujeme,*

*aby Ústavný súd SR v súlade s § 56 ods. 3 písm. d) zákona č. 38/1993 Z. z. prikázal Okresnému súdu Košice I, aby obnovil stav pred porušením základného práva sťažovateľa tým, že odvolá z funkcie [REDAKOVANÉ] a do funkcie ustanoví pôvodného správcu [REDAKOVANÉ] tak, aby súd mohol v prípade, ak mu bude vec Ústavným súdom SR vrátená na ďalšie konanie, rozhodnúť v súlade s rozhodnutím Ústavného súdu o ustanovení sťažovateľa do funkcie správcu bez toho, aby mu v tom bránila procesná prekážka existencie funkcie iného správcu ([REDAKOVANÉ]).“.*

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

**K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru**

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07).

Podstata sťažnostných námietok tkvie v interpretácii a následnom uplatnení dotknutých ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii prvú schôdzu veriteľov zvoláva správca do 55 dní od vyhlásenia konkurzu tak, aby sa konala nie skôr ako pätnásty deň a nie neskôr ako dvadsiaty deň od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok podľa § 32 ods. 3 písm. a).

Podľa § 36 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii do pôsobnosti schôdze veriteľov patrí rozhodovanie o výmene správcu. O výmene správcu sa rozhoduje vždy na prvej schôdzi veriteľov. Ďalšia schôdza veriteľov môže rozhodnúť o výmene správcu, len ak

- a) správca opakovane alebo závažne porušil povinnosti ustanovené týmto zákonom,
- b) hlasovacie práva všetkých veriteľov sa od poslednej schôdze veriteľov zmenili tak, že počet hlasov všetkých veriteľov sa zvýšil aspoň o 30% alebo znížil aspoň o 30% alebo vznikli podmienené pohľadávky, pri ktorých nebolo možné uplatniť hlasovacie právo na poslednej schôdzi veriteľov a ktoré predstavujú aspoň 30% všetkých hlasovacích práv alebo
- c) výmenu správcu schváli trojštvrťinová väčšina hlasov všetkých veriteľov.

Podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii súd návrh schôdze veriteľov na výmenu správcu uznesením odmietne, ak správcovi bráni vo výkone funkcie zákonná prekážka alebo neboli dôvody, aby schôdza veriteľov mohla o výmene správcu hlasovať. Uznesenie o odmietnutí hlasovania schôdze veriteľov súd bezodkladne zverejní v Obchodnom vestníku. Proti uzneseniu je oprávnený podať odvolanie veriteľ, ktorý hlasoval za správcu schváleného schôdzou veriteľov.

Aplikačné súvislosti citovaných noriem konkurzného práva vskutku otvárajú množstvo otázok, a to kvôli variabilite skutkových situácií, ktoré v praktickom „konkurznom“ živote môžu nastať. Napríklad je schôdza veriteľov zvolaná mimo intervalu podľa § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii oprávnená prijímať rozhodnutia? Je to prvá schôdza veriteľov? Má právny základ odmietavého uznesenia podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii spočívajúci v absencii dôvodov na hlasovanie schôdze veriteľov o výmene správcu na mysli dôvody vymenované taxatívne v § 36 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ? Alebo môže ísť aj o iné dôvody?

Formulované otázky nastoľuje aj odôvodnenie sťažovateľovej sťažnosti.

Ústavný súd však v prvom rade musí zdôrazniť, že jeho primárnou úlohou v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je výklad jednoduchých zákonov. Na to sú v ústavnom systéme Slovenskej republiky povolané všeobecné súdy. Vo veľmi početnej sťažnostnej judikatúre ústavný súd neustále zdôrazňuje, že aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Preto sa ústavný súd aj pri posudzovaní sťažnosti sťažovateľa sústredil na skúmanie, či výklad a následná aplikácia relevantných procesných noriem konkurzného práva škodlivo atakovali ústavou a dohovorom garantované a sťažovateľom označené práva.

1. Podstatným determinantom ústavno-súdneho prieskumu je fakt, že prípad odmietnutia sporného uznesenia schôdze veriteľov z 22. septembra 2014 nie je predmetom rozhodovania ústavného súdu prvýkrát. Ústavný súd už v konaní sp. zn. III. ÚS 146/2016

rozhodoval o spojených sťažnostiach jedného z veriteľov v predmetnom konkurznom konaní.

Prvá (Rvp 2971/2015) z uvedených dvoch sťažností navrhovala vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rovnakým uznesením okresného súdu, aké je napádané tu prerokúvanou sťažnosťou. Sťažujúci sa veriteľ v nej použil argumentáciu v zásade identickú s dôvodmi uvedenými v sťažnosti sťažovateľa.

V poradí druhá sťažnosť veriteľa (Rvp 5723/2015) atakovala neskoršie uznesenie okresného súdu z 10. februára 2015 v tom istom konkurznom konaní, a to z hľadiska rešpektovania základného práva veriteľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Uvedeným uznesením okresný súd zamietol návrh veriteľa na zrušenie uznesenia č. 2 prijatého na schôdzi veriteľov 29. januára 2015, ktorým schôdza veriteľov navrhla okresnému súdu odvolať doterajšieho správcu a vymenovať nového. Okresný súd sa nestotožnil s názorom veriteľa, podľa ktorého ak okresný súd v skoršom uznesení č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 vychádzal z právneho názoru o nezákonnosti schôdze veriteľov zvolanej mimo časového intervalu určeného v § 34 od. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (schôdza veriteľov konaná 22. septembra 2014), mal rovnakou optikou posudzovať aj schôdzu veriteľov konanú 29. januára 2015, lebo táto bola zvolaná dávno po uplynutí dvadsaťdňovej lehoty i päťdesiatpäťdňovej lehoty podľa § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Ústavný súd spojené sťažnosti veriteľa konkurzného konania uznesením č. k. III. ÚS 146/2016-16 z 15. marca 2016 odmietol.

Na ústavno-súdny prieskum prvého výroku uznesenia okresného súdu č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 (o ten ide aj v tu prerokúvanej sťažnosti sťažovateľa) konštatoval nedostatok svojej právomoci, keďže veriteľ v konkurze je oprávnený podať proti takémuto uzneseniu konkurzného súdu odvolanie. Vo vzťahu k ostatným výrokom tohto uznesenia okresného súdu dospel ústavný súd k záveru o oneskorenosti sťažnosti sťažujúceho sa veriteľa.

Druhú sťažnosť veriteľa ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Záver okresného súdu, podľa ktorého v záujme zachovania práva veriteľov rozhodnúť podľa § 36 ods. 1 druhej vety zákona o konkurze a reštrukturalizácii je potrebné opakovane zvolanú schôdzu veriteľov považovať za ich prvú schôdzu napriek tomu, že sa uskutočnila po období určenom v zákone o konkurze a reštrukturalizácii na konanie prvej schôdze veriteľov, vyhodnotil ústavný súd ako zlučiteľný s požiadavkami plynúcimi zo základného práva veriteľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy i z práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Spojené sťažnosti veriteľa v predmetnom konkurze teda boli odmietnuté (a to nielen procesne). To však nebráni, aby ústavný súd testoval ústavnú dovolenosť rovnakého uznesenia okresného súdu v relácii k základným právam inej osoby ním dotknutej, ba aby dospel k záveru opačnému. V prospech tohto záveru hovoria jednak dôvody formálne spočívajúce v tom, že skoršie odmietnutie sťažnosti veriteľa proti prvému výroku uznesenia okresného súdu č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 malo procesný charakter (nedostatok právomoci), podstatnejšie sú však hľadiská materiálne.

V konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd prioritne nechráni objektívne nazeranú ústavnosť alebo zákonnosť, teda formálny súlad konkrétneho verejno-mocenského zásahu s ústavou či zákonom. Pri individuálnej ochrane ústavnosti je rozhodujúcou požiadavkou ochrana základných práv a slobôd i ďalších práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Mnohokrát môže ústavný súd v rámci konania dospieť k názoru o nezákonnosti rozhodnutia, opatrenia či iného zásahu orgánu verejnej moci, no pokiaľ takáto nezákonnosť nepôsobí škodlivo na základné práva a slobody sťažujúceho sa subjektu, niet dôvodu sťažnosti vyhovieť.

Definovaná pozícia ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy však môže viesť aj k takým záverom viacnásobného prieskumu identického verejno-mocenského zásahu, ktoré budú na prvý pohľad stáť vo vzájomnej kontradikcii. Dôvodom je už naznačený fakt, a to, že ústredným a rozhodujúcim kritériom v konaní podľa čl. 127 ods. 1

ústavy musí byť sťažujúci sa subjekt, resp. jeho základné práva a slobody. Inými slovami, rozhodnutie všeobecného súdu preskúmané v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže porušovať základné práva a slobody jedného účastníka konania, no voči inému účastníkovi môže byť z hľadiska jeho základných práv a slobôd úplne bezvadné. Jeden a ten istý rozhodovací proces totiž môže slúžiť ako prostriedok ochrany viacerých hmotných práv, a preto rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré je nezákonné alebo je výsledkom ústavne nekonformného výkladu, sa môže negatívne dotknúť hmotného práva určitého účastníka konania, hoci iné hmotné právo iného účastníka zostane celkom intaktné.

O takýto prípad ide podľa názoru ústavného súdu aj v prejednávanej veci.

Obe uznesenia okresného súdu (z 2. októbra 2014 a 10. februára 2015) sa z hľadiska základných práv a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy dopĺňajú natolko, že ich vzájomná „súhra“ zabránila porušeniu základného práva dotknutého veriteľa v konkurznom konaní na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Okresný súd totiž najprv vyhodnotil schôdzu veriteľov z 22. septembra 2014 ako nezákonnú, a teda nespôsobilú prijímať platné rozhodnutia, pretože bola zvolaná na deň, ktorý nespadá do časového intervalu ustanoveného v § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. No vzápätí vyhodnotil v poradí najbližšiu schôdzu veriteľov (29. januára 2015) zvolanú zasa mimo formálnych zákonných časových rámcov ako akceptovateľnú. Oba právne názory nepôsobili na chránené hmotné právo sťažujúceho sa veriteľa škodlivo. Týmto hmotným právom bolo právo veriteľa v konkurze hlasovať, a tak ovplyvňovať priebeh speňažovania majetku úpadcu. Sťažujúci veriteľ napokon dostal možnosť hlasovať o zmene správcu podľa § 36 ods. 1 druhej vety zákona o konkurze a reštrukturalizácii na schôdzi veriteľov, ktorá sa uskutočnila v poradí ako druhá, pričom do tohto hmotného práva mu okresný súd uznesením z 10. februára 2015 nezasiahol. To súčasne determinuje akceptovateľnosť skoršieho uznesenia okresného súdu č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 z hľadiska základných práv veriteľa.

Bezvadnosť prvého výroku uznesenia okresného súdu č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 v relácii k základným právam veriteľa však automaticky nemusí

znamenat' jeho akceptovateľnosť vo vzťahu k základným právam ďalšieho subjektu, ktorého sa tento výrok okresného súdu dotkol, a to sťažovateľa.

2. Sťažovateľ sa stal subjektom dotknutým rozhodovaním okresného súdu v dôsledku návrhu predloženého na schôdzi veriteľov 22. septembra 2014 a následného hlasovania o výmene správcu. Záver, že sťažovateľ bol účastníkom konkurzného konania pri rozhodovaní okresného súdu podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a teda že jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo týmto rozhodovaním ovplyvnené, už ústavný súd vysvetlil pri predbežnom prerokovaní sťažnosti.

Úlohou ústavného súdu vo väzbe na sťažovateľom označené základné právo na súdnu ochranu i jeho právo na spravodlivé súdne konanie je posúdiť, či požiadavka okresného súdu na dôsledné rešpektovanie časového intervalu ustanoveného v § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je prejavom ústavne neakceptovateľného formalizmu alebo povinnosť správcu zvolať prvú schôdzu veriteľov tak, aby sa konala nie skôr ako pätnásť deň, a nie neskôr ako dvadsiaty deň od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok, má účel spočívajúci v ochrane základných práv a slobôd iných subjektov účastných na konkurze alebo v ochrane typizovaného verejného záujmu.

Akokoľvek je totiž časové vymedzenie obdobia na uskutočnenie prvej schôdze veriteľov v zákone o konkurze a reštrukturalizácii vymedzené exaktne, nemožno opomenúť, že pri rozhodovaní podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii konkurzný súd vyvažuje objektívne ustanovenú zákonnú požiadavku na jednej strane a prejavenu vôľu veriteľov, ktorí si pohľadávky voči úpadcovi riadne prihlásili, na strane druhej. Práve v takom hraničnom prípade, akým je aj tu prejednávaná vec (nerešpektovanie zákonného časového obdobia o jeden deň), bolo podľa názoru ústavného súdu potrebné uprednostniť vôľu veriteľov pred striktnou upätosťou na dikciu zákona. Dôvodov je niekoľko.

V priebehu rozhodovania okresného súdu podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii nevyšli najavo žiadne skutočnosti, ktoré by spochybnili procesno-právnu

bezvadnosť hlasovania schôdze veriteľov 22. septembra 2014, a tým aj materiálny fakt, že riadne prejavili svoju vôľu vymeniť pôvodného, okresným súdom ustanoveného správcu za sťažovateľa. Okresný súd sám v napadnutom uznesení konštatuje, že voči uzneseniu č. 1 na schôdzi veriteľov konanej 22. septembra 2014 „nevzniesol námietku žiaden z prítomných veriteľov“. Zároveň ústavný súd z vyžiadaného konkurzného spisu okresného súdu zistil, že veriteľ [REDAKOVANÉ], ktorý argumentoval svojou neúčastou na spornej schôdzi veriteľov práve kvôli jej zvolaniu na 22. september 2014, a teda aj odoprením práva hlasovať, disponoval 30 000 hlasmi. Pri väčšine, akou bolo uznesenie č. 1 schválené (zúčastnilo sa 20 veriteľov so 6 474 592 hlasmi, 3 517 629 hlasov – za, 2 857 350 hlasov – proti, 99 613 hlasov – zdržal sa), je nepochybné, že účasť [REDAKOVANÉ] spojená s jeho prípadným hlasovaním proti uzneseniu č. 1 by nebola spôsobilá viesť k odlišnému rozhodnutiu schôdze veriteľov.

Samotný okresný súd neskoršou rozhodovacou aktivitou (uznesenie z 10. februára 2015) preukázal, že striktná upätosť na časové obdobie ustanovené v § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii nie je vždy na mieste, a to zvlášť vtedy, ak to vyžaduje účinná ochrana oprávnených záujmov účastníkov konkurzného konania (v tomto prípade to boli veritelia).

Nezanedbateľným realizačným, a tým aj interpretačným motívom pri posúdení spornej veci mala podľa ústavného súdu okrem iného byť i snaha okresného súdu ako súdu konkurzného pôsobiť preventívne voči zmareniu schôdze veriteľov označenej zákonom ako prvá, ku ktorému môže dôjsť tak, že správca úmyselne zvolá schôzdu veriteľov mimo rámca stanoveného v § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, založí tak jej vadnosť a v konečnom dôsledku vďaka formalizmu konkurzného súdu dosiahne, že jeho výmena za iného správcu už bude reálna len za splnenia prísnejších podmienok podľa § 36 ods. 1 písm. a) až c) zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Nemožno pripustiť výklad, ktorý bude do budúcnosti vytvárať priestor pre správcu, ktorý nie je účastníkom konkurzného konania, klásť účinné zábrany realizácii vôle veriteľov, čo sa môže spojiť aj s ohrozením alebo porušením práv a právom chránených záujmov ďalších účastníkov konkurzného konania (napríklad osoba v pozícii sťažovateľa).

Ani dôvodová správa k zákonu o konkurze a reštrukturalizácii, ba ani aplikačné súvislosti, v ktorých sa § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ocitá, nenaznačujú, že by pri hodnotení (ne)rešpektovania tam regulovaného časového obdobia bolo pri rozhodovaní konkurzného súdu podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii potrebné za každých okolností striktne trvať na jeho dodržaní. K tomu ústavný súd len dodáva, že dôvodová správa k novelizácii zákona o konkurze a reštrukturalizácii (zákon č. 348/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorou bolo časové obdobie podľa § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii dotknuté, uvádza, že *„termín konania prvej schôdze veriteľov sa navrhuje posunúť tak, aby veritelia mali vhodný časový priestor oboznámiť sa s prípadným popretím ich pohľadávok, resp. ich zistením, najmä s ohľadom na skutočnosť, či majú, alebo nemajú hlasovacie práva“*. Účelom časového úseku podľa § 34 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je teda garantovať veriteľom primeraný časový priestor na oboznámenie sa so stavom rozsahu a kvality prihlásených pohľadávok. Za daných okolností nepredstavuje konanie schôdze veriteľov jeden deň pred zákonom ustanoveným prvým možným dňom určeným na konanie schôdze veriteľov taký zásah do účelu zamýšľaného právnou úpravou, ktorý si vyžaduje, aby konkurzný súd pri rozhodovaní podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii musel za každých okolností negovať v ostatných ohľadoch riadne prejavenu vôľu veriteľov, a tým sa nepochybné dotknúť aj práv a právom chránených záujmov ďalších subjektov, o ktorých veritelia eventuálne hlasovali.

Všetky rekapitulované determinanty vedú ústavný súd k záveru, že konkurzný súd nie je v závislosti od okolností konkrétneho prípadu povinný odmietnuť podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii návrh schôdze veriteľov na výmenu správcu vždy vtedy, keď zistí, že išlo o schôzdu zvolanú mimo časového priestoru ohraničeného pätnástym a dvadsiatym dňom od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok podľa § 32 ods. 3 písm. a) zákona o konkurze a reštrukturalizácii. To je, pravdaže, právny názor formulovaný in abstracto. Pre rozhodnutie o prerokúvanej sťažnosti je však rozhodujúce, že

preskúmaný výrok napadnutého uznesenia okresného súdu mal nepriaznivý vplyv na označené práva sťažovateľa.

Uznesením č. 1 z 22. septembra 2014 bol sťažovateľ prejavenu vôľou veriteľov postavený do pozície účastníka konkurzného konania, pretože schôdza veriteľov okresnému súdu navrhla ustanoviť do funkcie správcu práve sťažovateľa. Ak potom okresný súd toto uznesenie podľa § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii odmietol len na báze nespochybniteľného faktu, že sa schôdza veriteľov konala o deň skôr ako formálne dovoľuje zákon, malo to podľa názoru ústavného súdu za následok, že okresný súd nielenže nerešpektoval riadne prejavenu vôľu veriteľov (ktorí sú v konkurze z viacerých hľadísk tí najdôležitejší), ale týmto pochybením sa dotkol aj základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie, a to kvôli formalistickému, a preto aj ústavne nekonformnému výkladu a uplatneniu § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v časti o dôvodoch brániacich schôdzi veriteľov hlasovať o výmene správcu.

Vada prvého výroku uznesenia okresného súdu napokon nemala na základné právo veriteľov na súdnu ochranu ani na ich právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru negatívny dopad, pretože sa následne (29. januára 2015) uskutočnila v poradí druhá schôdza veriteľov a okresný súd uznesením z 10. februára 2015 akceptoval jej rozhodnutie o výmene správcu uskutočnené za podmienok porovnateľných s prvou schôdzou veriteľov, ako ju má na mysli § 36 ods. 1 druhá veta zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Veriteľom teda v konečnom dôsledku nebolo odňaté ich právo podieľať sa hlasovaním na ochrane ich majetkových práv v konkurznom konaní (k tomu pozri aj odôvodnenie uznesenia č. k. III. ÚS 146/2016-16 z 15. marca 2016).

Vo vzťahu k sťažovateľovi však uznesenie okresného súdu z 10. februára 2015 neprinieslo korekciu negatívneho dopadu na jeho základné práva vyvolaného uznesením z 2. októbra 2014, lebo na schôdzi veriteľov konanej 29. januára 2015 nebol za nového správcu okresnému súdu navrhnutý sťažovateľ, ale iný kandidát. Veritelia na základe žiadneho právneho titulu neboli povinní navrhnúť do opätovného hlasovania práve

sťažovateľa, preto sa ťarcha poškodenia jeho práv a právom chránených záujmov presúva v celom rozsahu na okresný súd, ktorý prvým výrokom uznesenia č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 zabránil sťažovateľovi v prístupe k funkcii správcu v danom konkurznom konaní, a to na základe formalistického výkladu a uplatnenia § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V dôsledku toho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie (bod 1 výroku tohto nálezu).

### **K namietanému porušeniu základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť zaručeného čl. 35 ods. 1 ústavy**

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Základné právo podnikat' je ústavnou zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Toto právo sa priznáva každej osobe. Prostredníctvom práva na podnikanie sa zaručuje možnosť vykonávať hospodársku činnosť tam, kde existuje ekonomická konkurencia, ako aj tam, kde ekonomická konkurencia neexistuje (PL. ÚS 7/96). Sloboda podnikania chráni podnikateľskú iniciatívu – slobodu získavať dobrá... (PL. ÚS 13/2012). Podstatou základného práva na podnikanie, ako aj práva uskutočňovať inú zárobkovú činnosť je slobodný výkon hospodárskej činnosti pre účely dosahovania zisku... (PL. ÚS 1/2012).

Napriek pochybnostiam o postavení osoby vykonávajúcej funkciu správcu v konkurze (napr. nález Ústavného súdu Českej republiky z 25. júna 2002 vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 36/01, N 80/26 SbNU 317) niet podľa názoru ústavného súdu pochyb, že hlavným motívom pre vstup sťažovateľa do „hry“ o funkciu správcu v spornom konkurze bola realizácia podnikateľskej iniciatívy, resp. slobody získavať dobrá. Napokon, ústavný súd sa už zaoberal postavením správcu z pohľadu terminológie dane z pridanej hodnoty (PLz. ÚS 1/2011 a v nadväznosti na to III. ÚS 243/2010), pričom poukázal napríklad na skutočnosť, že slovenská daňová správa jednoznačne vníma správcu v konkurze ako

zdaniteľnú osobu vykonávajúcu ekonomickú činnosť v zmysle predpisov o dani z pridanej hodnoty.

Správca pri realizácii svojho základného práva zaručeného čl. 35 ods. 1 ústavy podlieha podstatne rozsiahlejším obmedzeniam v porovnaní s podnikateľmi v iných ekonomických odvetviach, pričom špecifikom jeho postavenia je, že prístup k získavaniu dohier je determinovaný rozhodnutím konkurzného súdu o ustanovení do funkcie správca. Len na základe rozhodnutia konkurzného súdu nadobúda správca prístup k výkonu činnosti, ktorá zakladá jeho nárok na odmenu. Preto ústavná akceptovateľnosť rozhodnutia konkurzného súdu o ustanovení konkrétnej osoby do funkcie správca podstatne podmieňuje kvalitu takeého rozhodnutia z hľadiska základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť osoby, ktorá o funkciu správca má záujem.

V posudzovanom prípade vyvoláva podľa názoru ústavného súdu už konštatovaný rozpor prvého výroku napadnutého uznesenia okresného súdu so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 35 ods. 1 ústavy. Porušenie základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva (ako už bolo uvedené) z právneho následku sporného výroku okresného súdu. Ten spočíva v zabránení sťažovateľovi v prístupe k funkcii správca, do ktorej ho navrhli veritelia. Vzhľadom na to, že okresný súd ústavne nekonformným spôsobom vyložil a uplatnil § 36 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, poškodil tým nielen základné práva procesného charakteru, ale aj základné právo hmotnej podstaty zaručené čl. 35 ods. 1 ústavy. Navyše, z dôvodov, ktoré budú uvedené v ďalšom texte odôvodnenia tohto nálezu (časť III), vyplýva, že po zrušení kritizovaného výroku napadnutého uznesenia okresného súdu neprichádza do úvahy vrátenie veci na okresnému súdu ďalšie konanie, čo by bol postup spôsobilý odvrátiť definitívny charakter negatívneho dopadu neústavného výroku na základné právo sťažovateľa zaručené čl. 35 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd tak dospel k záveru, že prvým výrokom uznesenia okresného súdu č. k. 30 K 31/2013-751 z 2. októbra 2014 bolo porušené aj základné právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť osoby, ktorá o funkciu správca má záujem.

a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť zaručené čl. 35 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

### III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť, jeho základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie, bolo potrebné využiť právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a zrušiť sťažnosťou atakovaný výrok napadnutého uznesenia okresného súdu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 tretej vety ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Z už citovaného čl. 127 ods. 2 tretej vety ústavy vyplýva, že v spojení s vyslovením porušenia ústavou garantovaných práv právoplatným rozhodnutím orgánu verejnej moci a zrušením napadnutého rozhodnutia môže ústavný súd fakultatívne rozhodnúť aj o vrátení veci na ďalšie konanie príslušnému orgánu verejnej moci, t. j. v prípade sťažovateľa okresnému súdu. Pri rozhodovaní o tom, či právomoc vrátiť vec na ďalšie konanie v tom-ktorom prípade uplatní, musí ústavný súd predovšetkým vyhodnotiť, či vrátenie veci na ďalšie konanie môže prispieť k efektívnej ochrane práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, ako aj skutočnosť, či je náprava protiprávneho stavu vrátením veci na ďalšie konanie v posudzovanom prípade z právneho či faktického hľadiska možná (I. ÚS 397/2014).

Ústavný súd odkazuje na už viackrát uvedený fakt, že po rozhodnutí okresného súdu, ktorým odmietol uznesenie schôdze veriteľov z 22. septembra 2014, sa 29. januára 2015 uskutočnila ďalšia schôdza veriteľov. Na tejto schôdzi veritelia rozhodli o výmene dovtedajšieho (súdom ustanoveného) správcu za iného správcu, [REDAKOVANÉ]. Ten bol uznesením okresného súdu z 2. februára 2015 ustanovený do funkcie správcu. Okresný súd zákonnosť hlasovania schôdze veriteľov konanej 29. januára 2015 potvrdil uznesením z 10. februára 2015 a ústavný súd v konaní o spojených sťažnostiach (III. ÚS 146/2016) rozhodnutie okresného súdu akceptoval. Z vyžiadaného konkurzného spisu okresného súdu vyplýva, že po svojom ustanovení do funkcie až dosiaľ správca vykonal množstvo procesných úkonov smerujúcich k zavŕšeniu účelu predmetného konkurzu.

V popísaných okolnostiach by podľa názoru ústavného súdu vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie, a teda na opätovné rozhodnutie o uznesení schôdze veriteľov konanej 22. septembra 2014, nemohlo viesť k efektívnej ochrane porušených základných práv sťažovateľa. Sťažovateľom očakávané ustanovenie do funkcie správcu nie je právne možné, pretože by vzhľadom na právoplatnosť uznesenia okresného súdu z 2. februára 2015 sp. zn. 30 K 31/2013 v predmetnom konkurze vystupovali dvaja správcovia, čo právna úprava konkurzu nepredpokladá. Súčasne ústavný súd zdôrazňuje, že porušenie základných práv sťažovateľa vyslovené týmto nálezom nevyvoláva automaticky porušenie jeho práv uznesením okresného súdu z 2. februára 2015, ktorým bol do funkcie správcu ustanovený [REDAKOVANÉ]. Zrušenie tohto uznesenia (čo v stanovisku k vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ aj navrhol) ústavným súdom preto neprichádza do úvahy.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd zastáva názor, že vrátením veci na ďalšie konanie okresnému súdu nemôže dôjsť k obnove stavu pred porušením práv sťažovateľa v podobe, v akej sa ho sťažovateľ domáha.

Ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľa prednesenému v jeho stanovisku (doručené ústavnému súdu 13. septembra 2016), ktorým sa domáhal zrušenia uznesenia krajského súdu č. k. 2 CoKR 17/2014-855 z 9. decembra 2014. Týmto rozhodnutím krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 30 K 31/2013-751

z 2. októbra 2014 práve vo výroku, ktorým boli podľa tohto nálezu porušené základné práva sťažovateľa. Uznesenie krajského súdu je potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, a preto má právne účinky len v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa (okresného súdu). Vzhľadom na zrušenie ústavne vadného výroku prvostupňového uznesenia okresného súdu už potvrdzujúce uznesenie krajského súdu samo osebe nemôže porušovať základné práva sťažovateľa. Napokon, sťažovateľ ústavnému súdu ani nenavrhol vysloviť porušenie jeho základných práv odvolacím uznesením krajského súdu. Zrušenie tohto rozhodnutia preto neprichádza do úvahy.

#### IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa v sťažnostnom petite domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 542 384,16 €. Určil ju ako odhad odmeny, ktorá by mu v prípade ustanovenia do funkcie správcu patrila za jej výkon.

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa obnova stavu pred porušením jeho práv nie je právne možná (časť III), zaoberal sa jeho návrhom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia tohto základného práva, prípadne zrušenie namietaného rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 210/04).

K sťažovateľom požadovanej sume ústavný súd udáva, že cieľom finančného zadosťučinenia nie je náhrada prípadnej škody vzniknutej ústavne vadným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci (napr. III. ÚS 237/07, III. ÚS 87/08).

Pri určovaní primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Z tohto hľadiska je podľa názoru ústavného súdu pre dosiahnutie účinnosti ochrany s'ťažovateľových porušených práv postačujúca suma 2 000 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

## V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

S'ťažovateľ v s'ťažnostnom petite navrhol priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia. V s'ťažnosti si uplatnil nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby v sume 355,73 € a v stanovisku doručenom ústavnému súdu 13. septembra 2016 uplatnil nárok na náhradu trov za toto stanovisku v sume 181,89 €.

Ústavný súd vzhľadom na výsledok meritórneho prerokovania s'ťažnosti považoval za potrebné priznať s'ťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnej služby poskytnutej jeho právnym zástupcom, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, ako aj za písomné podanie – s'ťažnosť. V stanovisku doručenom ústavnému súdu 13. septembra 2016 totiž s'ťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo právne hodnotenia, ktoré by boli spôsobilé podstatne ovplyvniť konečný úsudok ústavného súdu o predmete konania.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Úkony právnej služby boli vykonané v roku 2015. Základná tarifa podľa § 11 ods. 3 vyhlášky je 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 839 € pre úkony v roku 2015), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2015 odmenu v sume 139,83 € a k tomu režijný paušál za jeden úkon v sume 8,39 €.

Náhrada trov právneho zastúpenia vo vzťahu k prevzatiu a príprave zastúpenia sťažovateľa, ako aj k podaniu sťažnosti predstavuje 279,66 €. K tomu bolo potrebné pripočítať dvakrát režijný paušál, teda dvakrát po 16,78 €. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 €, ku ktorej bolo potrebné pripočítať 20 % dane z pridanej hodnoty, keďže sťažovateľ preukázal, že jeho právny zástupca je platiteľom tejto dane. Celkovo tak suma náhrady trov konania predstavuje 355,73 € (bod 3 výroku tohto nálezu), pričom okresný súd je povinný zaplatiť ju na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2017